

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези X Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(18-19 жовтня 2024 р.)**

1 том

ОДЕСА 2024

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства. Матеріали і тези X Міжнародної конференції молодих учених та студентів (Одеса 18-19 жовтня 2024 р.). — Т.1. — Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2024. — 341 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». Протокол № 4 від 31.10. 2024 р.

Рецензенти:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Білова Наталія Костянтинівна, кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри музично-інструментальної підготовки Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського».

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції.

Технічний редактор Ганна РЕБРОВА

©Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського, 2024

- Зязюн, І. (2008). *Філософія педагогічної дії*: монографія. Київ; Черкаси: ЧПУ ім. Богдана Хмельницького.
- Отич, О. (2005). *Мистецтво у змісті професійної підготовки майбутнього педагога професійного навчання*. Полтава: Інтер Графіка.
- Падалка, Г. (2010). *Педагогіка мистецтва* (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). Київ: Освіта України.
- Пехота, О. (2004). *Освітні технології*: навч.-метод. посіб. Київ: А.С.К.
- Сікорський, П. (2021). *Основні педагогічні підходи та їх вплив на формування навчальних технологій*. Освітні обрії, 1(52), с. 96–100.
- Шевченко, А. (2020). *Формування вокально-джазової культури підлітків на заняттях з естрадного співу*: дис. ... канд. пед. наук: 014 – Середня освіта (Музичне мистецтво). Суми.
- Цзілун, Д. (2018). *Методика формування навичок естрадного співу в учнів молодшого шкільного віку*: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Суми.
- Estill Voice International. (2010). *Estill Voice Training Certification Program*.
- Ilari, B., Chen-Hafteck, L., & Crawford, L. (2013). *Singing and cultural understanding: A music education perspective*. International Journal of Music Education, 31(2), 201-216.
- Raphaeli, G. (2008). *As Man Sings. (The Experience of Free Voice)*. Hardof. (Hebrew)
- Riggs, S. (1992). *Singing For The Stars: A Complete Program For Training Your Voice*. NY: Alfred Music.

Людмила КАСЬЯНЕНКО,

кандидат мистецтвознавства, професор;
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д.Ушинського»

ПРАКТИЧНІ ПОРАДИ МЕТОДУ РОЗВИТКУ ХУДОЖНЬО- ВИКОНАВСЬКОЇ ТВОРЧОСТІ УЧНЯ (ПРОСТІ ВІДПОВІДІ НА СКЛАДНІ ПИТАННЯ)

У навчанні гри на будь-якому інструменті завжди взаємодіють три невід'ємні елементи: застосування того чи іншого методичного підходу у вирішенні певних проблем; практичне освоєння методології для впровадження поставлених завдань та, нарешті, педагогічний досвід, який ґрунтується на постійному пошуку та вдосконаленні як методики, так і практики.

Теорія від практики відрізняється тим, що теорія ставить вчителю завдання - що треба робити, а індивідуальна практика кожного вчителя має відповідати на питання - як це зробити.

Якщо, своєю чергою, умовно розділити процес навчання на складові, виділяються кілька напрямів – загальна музична підготовка (знання гармонії, музичної форми, жанрових особливостей тощо.); розуміння стилістики творів різних композиторів та різних епох; технічна підготовка, що необхідна до виконання музичного твору.

Кожному з цих напрямів приділяється особлива увага на заняттях історії музики, сольфеджіо, гармонії, теорії виконавства та інше. На уроках з фаху тією чи іншою мірою педагог звертається до всіх цих питань, щоб наблизити учня до характеру та музичного змісту того чи іншого твору. Чимало часу приділяється технічній підготовці, яка потрібна для реалізації творчих планів. Учень постійно чує опіку свого вчителя, і це дуже добре.

Проте, є дуже важливі сторони навчання, яким не завжди приділяється достатня увага. Це підготовка учня-артиста, здатного до самостійної роботи, здатного реалізувати все, що намічено під час занять в моменті виступу на концерті, підчас іспиту або на конкурсних прослуховуваннях. Як часто можна спостерігати розчарування молодого педагога, який «вклав» у учня всі необхідні знання та вміння, але в момент виступу все сиплеться як «картковий будиночок». В таких ситуаціях часто виникають питання, відповіді на які педагог постійно шукає, але не завжди знаходить.

На жаль, питанню методології формування артистичних якостей учня приділяється недостатня увага. Найчастіше теоретичною базою цього напрямку у музичній освіті є лише вивчення досвіду видатних виконавців: його біографії, творчого шляху, особливостей його розвитку як музиканта тощо. Ці знання важливі, але недостатні для формування особистої виконавської практики для кожного окремого учня, тому що тільки власний досвід може бути базою для створення методу розвитку його особистої художньо-виконавської творчості.

Ми розглянемо кілька питань, які найчастіше задає собі молодий педагог, та запропонуємо поради, що допоможуть знайти правильні відповіді в напрямку формування виконавських навичок і артистичних якостей учня вже на початковому етапі навчання. Поради, які, поряд з професійною підготовкою гри на будь-якому інструменті, допомагали б постійно стимулювати музично-художню активність учнів.

Пропонуємо відповіді на запитання, що на думку автора є найважливішими в педагогіці.

1. Що стимулює і викликає бажання учня взагалі будь-що робити на уроках музики?

Дуже важливо, щоб учень поважав і любив учителя! Особливо діти, які ще не мають суто професійних амбіцій і намагаються зробити для улюбленого вчителя те чи інше завдання. Але при цьому, слід завжди дотримуватися правила проведення уроку: не нудно, не важко! Тобто постійно на заняття дозувати завдання і стежити за зворотною реакцією учня. Наприклад, один любить запитання, а інший може від них замикатися. Здібності учнів різні, тому необхідний індивідуальний підхід, а отже -

індивідуальна методика для кожного! Універсальна методика - це помилка! Бажання учня – ось іскорка, яка допоможе вчителю легко працювати з учнем над вправами, освоїти новий твір і, нарешті, підготувати учня до публічного виступу.

2. Які завдання ставити перед учнем, щоб виконання цих завдань постійно стимулювало музичну творчість?

Діти люблять робити подарунки вчителям. Замість квітів вчитель може сказати учневі, що найкращий подарунок - це самостійно вивчений твір. Можна не цілий, а лише маленький фрагмент, але так, щоб у вчителя не знайшлося жодного зауваження: ні за текстом, ні за артистичним втіленням, тобто виконання всіх без винятків вказівок у тексті - динаміки, темпу, артикуляції тощо. Можна запропонувати що-небудь скомпонувати, якщо в дитини є інтерес до композиції. Такі "подарунки" для вчителя особливо приємні після перерви в заняттях: канікул, свят..., але тільки за бажанням! Жодної обов'язковості! Подібна практика можлива вже з першого року навчання.

3. Які дії вчителя пробуджують інтерес до музики взагалі і до конкретного твору зокрема?

Ніколи не задавати твір просто як завдання. Важливо, щоб учневі хотілося вивчити п'єсу, щоб вона подобалася, щоб було до неї емоційне ставлення. Для цього потрібно запропонувати, тобто зіграти (!) учневі, кілька творів на вибір. Я це називаю аукціон. Нехай учень сам вибере! Якщо твір, у процесі роботи над ним, виявиться занадто важким для учня, необхідно його замінити (знову на вибір)! Важке завдання може нашкодити - блокувати художньо-артистичні цілі. Не всі люблять долати труднощі. На будь-якому рівні навчання (від початківців до аспірантів) учитель має сам вивчити твір, який задає, щоб завжди бути авторитетним прикладом для учня!

4. Як постійно розвивати в учня артистичні якості, тобто художнє виконання?

Артистизм - це теж уміння, якого необхідно навчити учня. Будь-який твір, який уже вивчено, необхідно здавати артистично, тобто влаштувати для учня прослуховування в класі - з виходом, поклоном і оплесками. Добре, якщо ці прослуховування будуть у присутності інших учнів або батьків. Необхідно постійно розвивати навичку художньої презентації своєї роботи навіть у класі. Тоді виступ на сцені не буде емоційним стресом. Артистизм, як вираження музично-художньої творчості, для учня стає нормою!

5. Як постійно стимулювати самостійність і водночас творче втіленням?

Із самого дитинства привчати учнів, що на перший урок новий твір слід приносити з виконанням усього, що написано в нотах. Наприклад, якщо учень вже знає позначення в нотах динаміки, аплікатури, артикуляції тощо, то не слід йому дозволяти ігнорувати це. Уже під час першого читання твору (самостійно, або під наглядом вчителя) швидкий твір має гратися в рухливому темпі, нехай окремо кожною рукою. Краще маленький фрагмент

твору, але на високому рівні музично-художньої підготовки! Кожен наступний твір має показувати, насамперед самому учневі, як багато чого він уже навчився. Дуже шкідливо щоразу повертатися на рівень 1-го класу, коли дорослі учні (5-6 клас) на першому занятті грають у дуже повільному темпі "одні ноти" - а музики немає!

6. Які заходи можуть стимулювати самостійну концертно-мистецьку діяльність студентів?

В університеті та академії студентам можна запропонувати самостійно організовувати концерти на основі вже наявного власного репертуару, що був граний на минулому екзамені. Повторити без втручання педагога! Це може бути сольний концерт, або концерт за участю кількох студентів, навіть інших педагогів (звісно, за згодою). Такі самостійні концерти корисно робити на самому початку кожного семестру. Особливо це важливо, коли йдеться про підготовку до конкурсів, фестивалів... Ця концертна практика дає змогу привчати студентів до творчої готовності в будь-який момент! Не може бути періоду в роботі студента без творчого вдосконалення - а саме, ситуації, коли нічого не вміє грати через те, що: один твір ще не вивчив, а інші вже не пам'ятає.

7. Які критерії оцінювання стимулюють творче ставлення до музики?

Критерії оцінки гри учня - це дуже важливий інструмент у роботі педагога! Саме педагогічні критерії оцінки виконання - як на кожному занятті, так і на іспитах - формують професійні та музично-художні якості учнів. Пріоритет в оцінці мистецьких завдань чи технічної майстерності залежить від того, що в цей момент необхідно стимулювати в розвитку учня на кожному етапі його навчання. Іноді слід посварити за технічні помилки, але іноді закрити на них очі, підкреслюючи високий рівень художнього виконання. Не може бути критеріїв однакових для всіх і загальних на всі часи!

Наталія ЙОРДАН

здобувачка другого рівня вищої освіти

кафедри режисури та хореографії

Львівського національного університету імені Івана Франка;

науковий керівник:

кандидат мистецтвознавства,

доцент кафедри режисури та хореографії

Олександр ПЛАХОТНЮК

РОДИННО-ОБРЯДОВІ СВЯТА ЗАКАРПАТТЯ У ХОРЕОГРАФІЧНОМУ МИСТЕЦТВІ

Досліджуючи родинно – обрядові свята Закарпаття, можна відчувати значний вплив релігійних та побутових моментів на їх формування впродовж становлення сучасної України, які стали цікавинкою колоритного регіону. В

ЗМІСТ

Реброва О.

Мистецтво і наративи національно-патріотичного вихованн.....3

Шип С.

Музична педагогіка як практика, техніка, технологія, наука і мистецтво.....6

Ковальчук А.

Art as a means of improving the psychological state of personality.....7

Zheng Peixi, Stepanova L.

Formation of artistic skills as a task of vocal training of future bachelors of musical art.....11

Хе Сяо, Ашихміна Н.

Мотиваційно-ціннісне ставлення до вокальної підготовки майбутніх бакалаврів музичного мистецтва: сутність поняття.....14

Chen Yintsin, Ashykhmina N.

Reflective personality culture: interdisciplinary aspects of understanding.....17

Li Lanzhu, Rebrova, G.

Functionality and modern aspects of the development of folk-song creativity18

Milihlazova O., Stepanova L.

To the definition of the essence of the concept of "musical logarithmic" and its role in the development of preschool children.....21

Бендікова С.

Методологічні підходи та педагогічні принципи навчання співу в закладах мистецької освіти України та Ізраїлю.....25

Касьяненко Л.

Практичні поради методу розвитку художньо-виконавської творчості учня (прості відповіді на складні питання).....28

Йордан Н.

Родинно-обрядові свята Закарпаття у хореографічному мистецтві.....31

Неживясова М.

Формування виконавської компетенції здобувачів вищої освіти засобами інноваційних вокальних методик.....34

Му Сюєцзяо, Шип С.

Формальні та змістовні властивості стилю модерн у музичному мистецтві.....37

Матуліна І., Волкова Ю.

Соціальні функції хореографії в сучасному суспільстві.....39

Хао Шуан, Ірігіна С.

Ways to develop the musical and performing culture of future vocal teachers performing culture is a holistic communication system.....46

Крикін А.